

Hizmet İhracatçılar Birliği (HİB) Sektör Stratejileri Yolcu Taşımacılığı Sektör Stratejisi Özet Rapor

Kuruluşa Özel Gizli Belge

Bu sunum Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB) ve Yolcu Taşımacılığı alt sektör üyelerinin dahili kullanımı için hazırlanmıştır. Raporun veya rapor içerisinde yer alan herhangi bir analiz ya da sayfanın üçüncü taraflar ve / veya kamuoyu ile kısmi veya tam olarak paylaşılması ve ifşa edilmesi için HİB ve MK Novo'nun yazılı onayı gereklidir.

Sektörün Tanımı ve Değer Zinciri

Çalışma Kapsamı

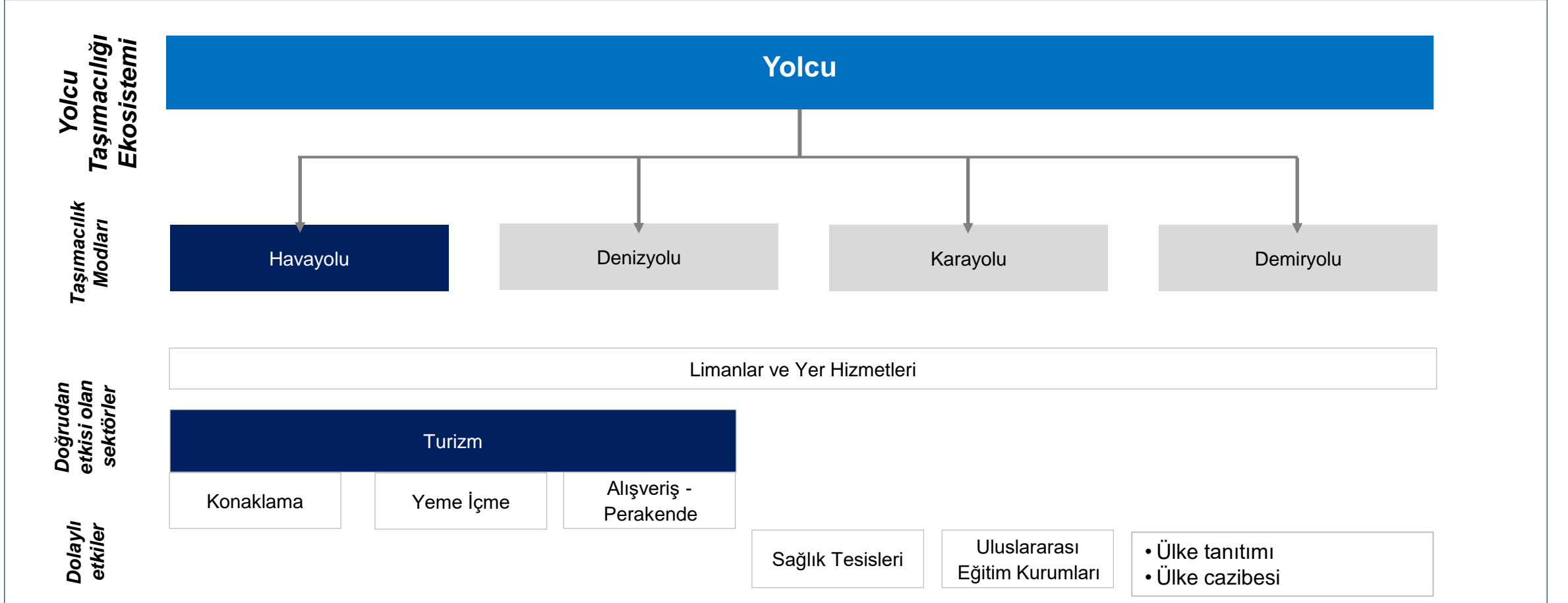
Yolcu taşımacılığı sektörü için bu çalışma kapsamında havayolu ile uluslararası yolcu taşımacılık kısmına odaklanılmıştır.

Sektörün Tanımı ve Değer Zinciri

Sektörün Tanımı ve Değer Zinciri

Yolcu taşımacılığı başta turizm sektörü olmak üzere sağlık turizmi, uluslararası eğitim, vb. sektörlerin gelişimine destek olmakla birlikte ülkenin tanıtımına da önemli katkı sağlamaktadır. Bu sektörlerin gelişimi ve yolcu taşımacılığı ile birlikte hareket edilmesi yolcu taşımacılığı sektörünün büyümesi açısından önem taşımaktadır.

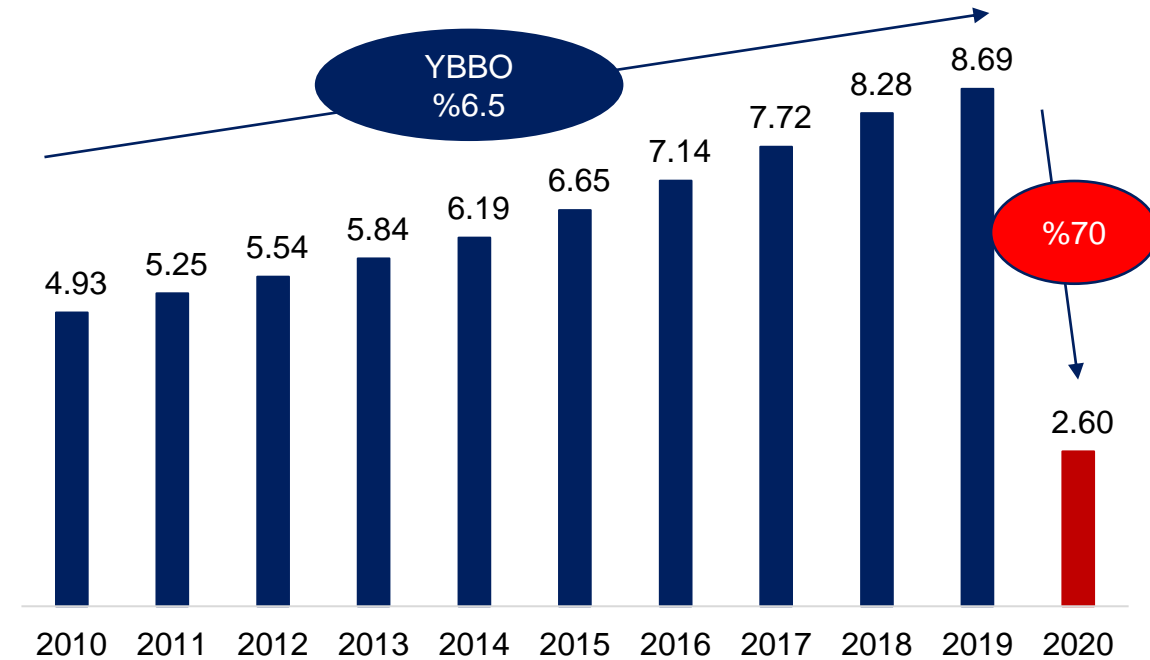

Küresel Pazar Analizi

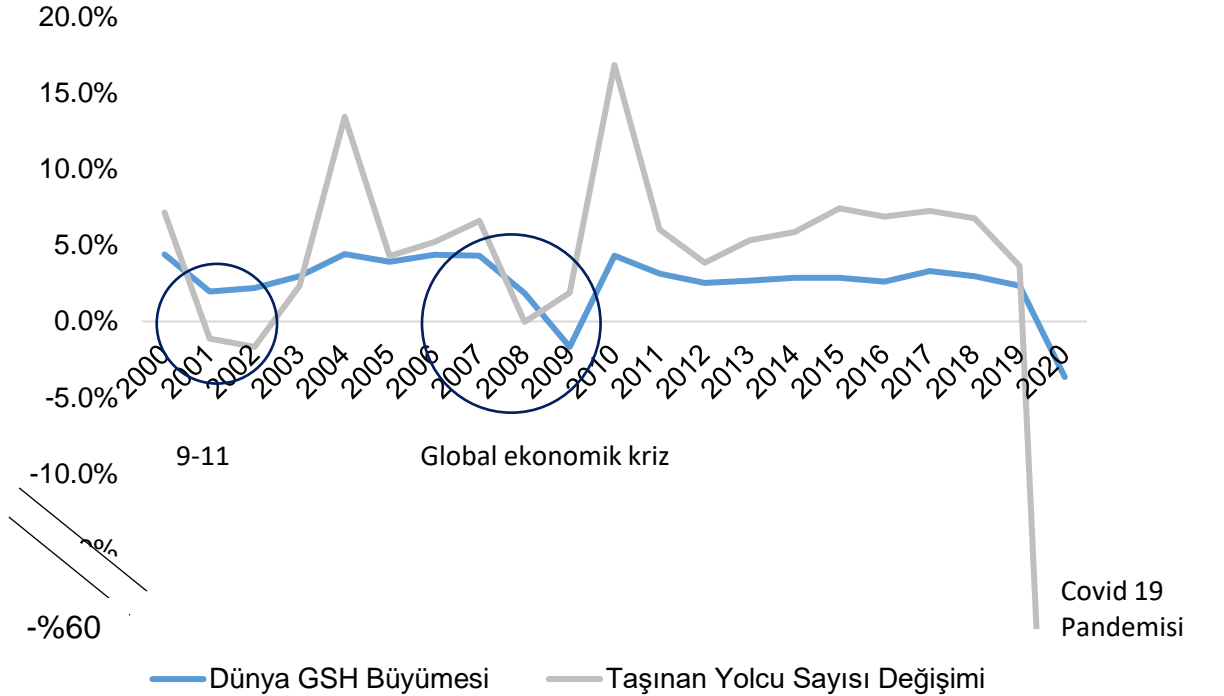
Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Dünya havayolu yolcu taşımacılığı sektörü küresel ekonomi ve krizlere paralel hareket etmektedir 2010-2019 yılları arasında ortalama %6,5 oranında büyüyerek 2019 yılında toplam 8.7 Trilyon RPK'ya ulaşmıştır. 2020 yılında pandemi etkisiyle sektördeki RPK* %70, taşınan yolcu sayısı da %60 azalmıştır.

Dünya RPK Gelişimi (2010-2020)
Trilyon RPK

Küresel Ekonomik Büyüme ve Havayolu Yolcu Taşımacılığın Sektörünün Gelişimi

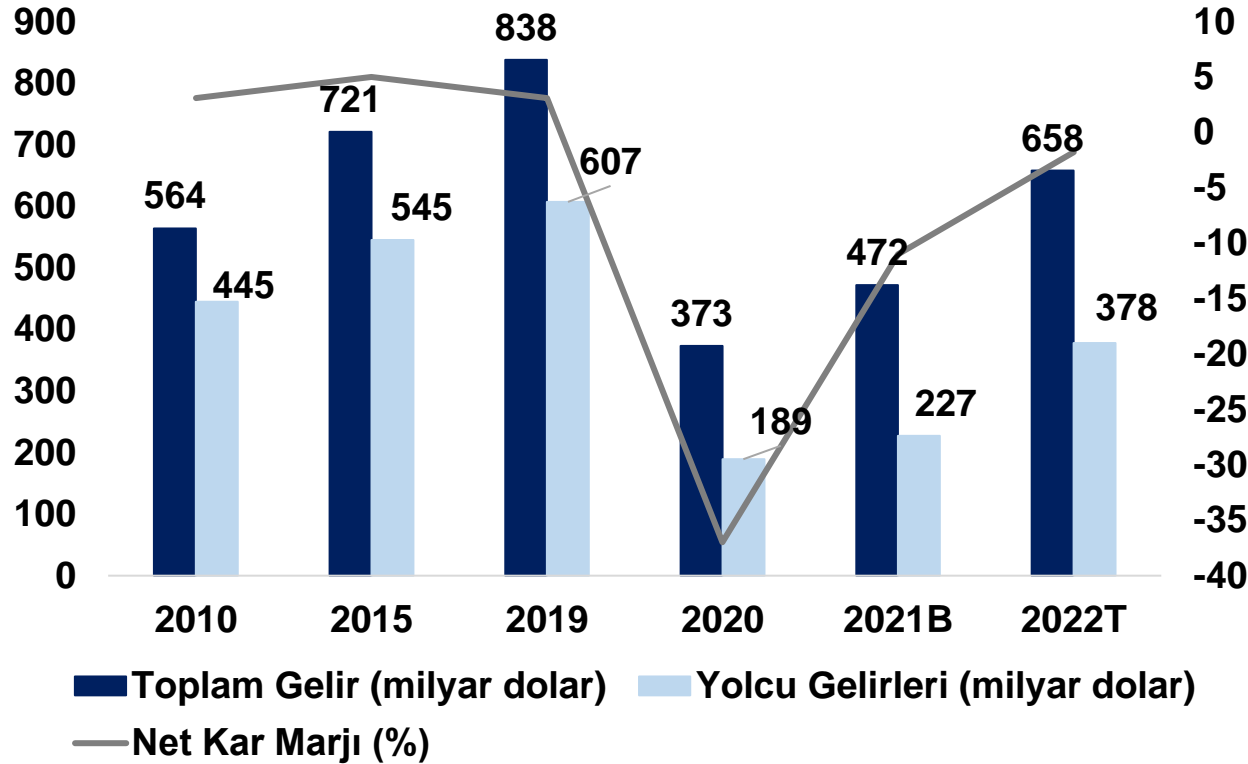

Küresel Pazar Analizi

Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Covid-19 pandemisi sektör gelirlerinde ise 2019'a göre yaklaşık %70'lik bir azalmaya sebep olmuştur. Sektörün 2020 yılındaki zararı yaklaşık 130 Milyar ABD Dolarıdır.

Havacılık Sektörü Gelir-Kar Değişimi, 2021-2022 Tahminleri

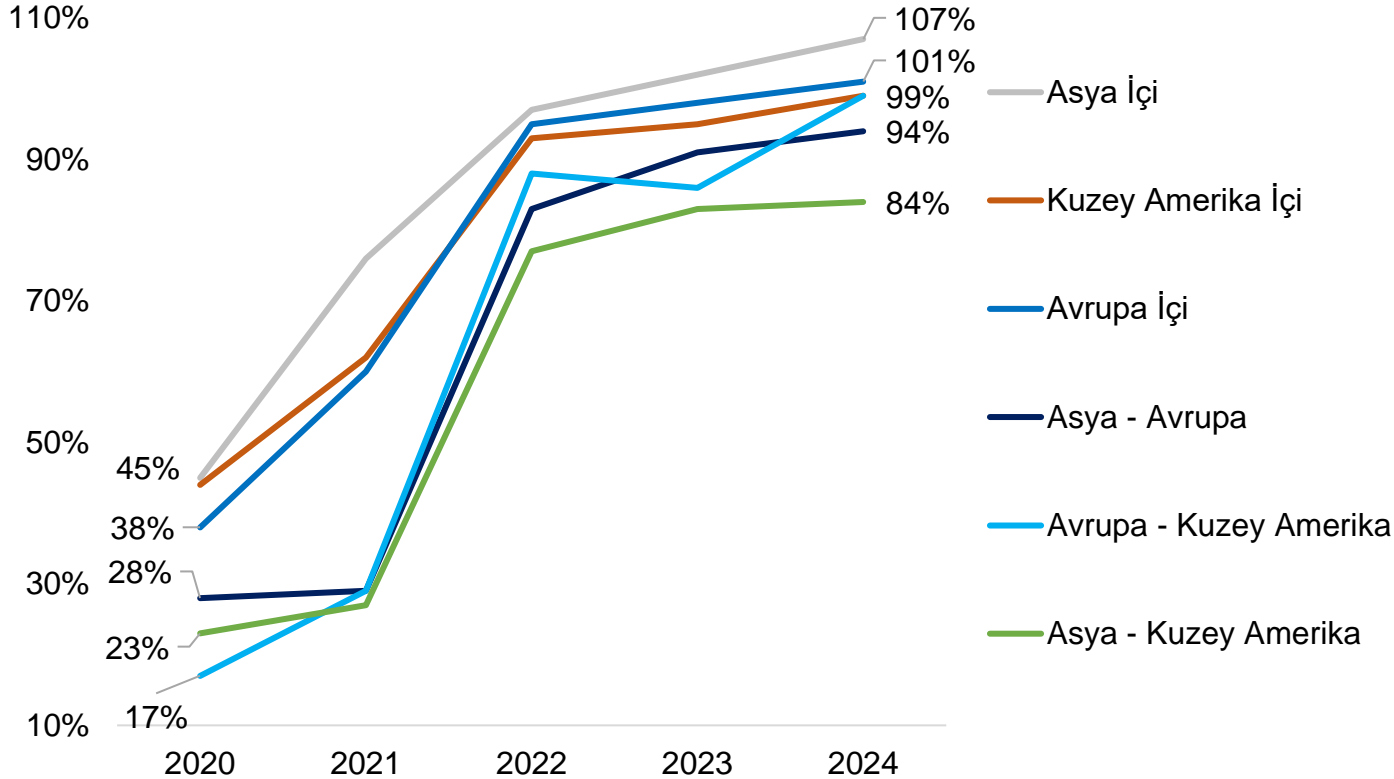
- IATA'nın 2021 yılı Ekim ayı tahminlerine göre global havacılık sektörünün yolcu gelirleri seneyi %20'lik bir artışla kapatarak **227 Milyar ABD Doları** olacaktır.
- Sektörün bu yıl için pozitif kar marjına geçmesi beklenmemektedir. 2021 yılında yaklaşık olarak **52 Milyar ABD Doları (-%10 kar marjı)** zarar beklenmektedir.
- 2022 yılı içinse yaklaşık %67'lik bir artışla yolcu taşımacılığındaki gelirin 380 Milyar ABD Dolarına yaklaşması ön görülmektedir. Ancak bu artışa rağmen sektörün yine zarar etmesi beklenmektedir. 2022 yılına ilişkin zarar tahminleri **12 Milyar ABD Doları (-%2 kar marjı)** seviyesindedir.

Küresel Pazar Analizi

Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Covid 19 pandemisiyle uluslararası yolcu hacminde ciddi kayıplar yaşayan sektörde 2019 yılı baz alındığında en büyük düşüş Avrupa - Kuzey Amerika uçuşlarında olmuştur. 2024 yılına kadar Asya - Kuzey Amerika uçuşları hariç diğer tüm uçuşların 2019 seviyelerinin %90 ve üzerinde bir oranda toparlanması beklenmektedir.

Covid Sonrası Toparlanma Tahminleri (2019=100)

- 2019 seviyelerine en çabuk geri dönüşün Asya, Kuzey Amerika ve Avrupa'daki iç uçuşlarda olacağı tahmin edilmektedir.
- 2022'de nispeten güçlü bir geri dönüşün başlaması, 2024 yılında ise talebin 2019 seviyelerine büyük ölçüde geri dönmesi beklenmektedir.

Küresel Pazar Analizi

Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

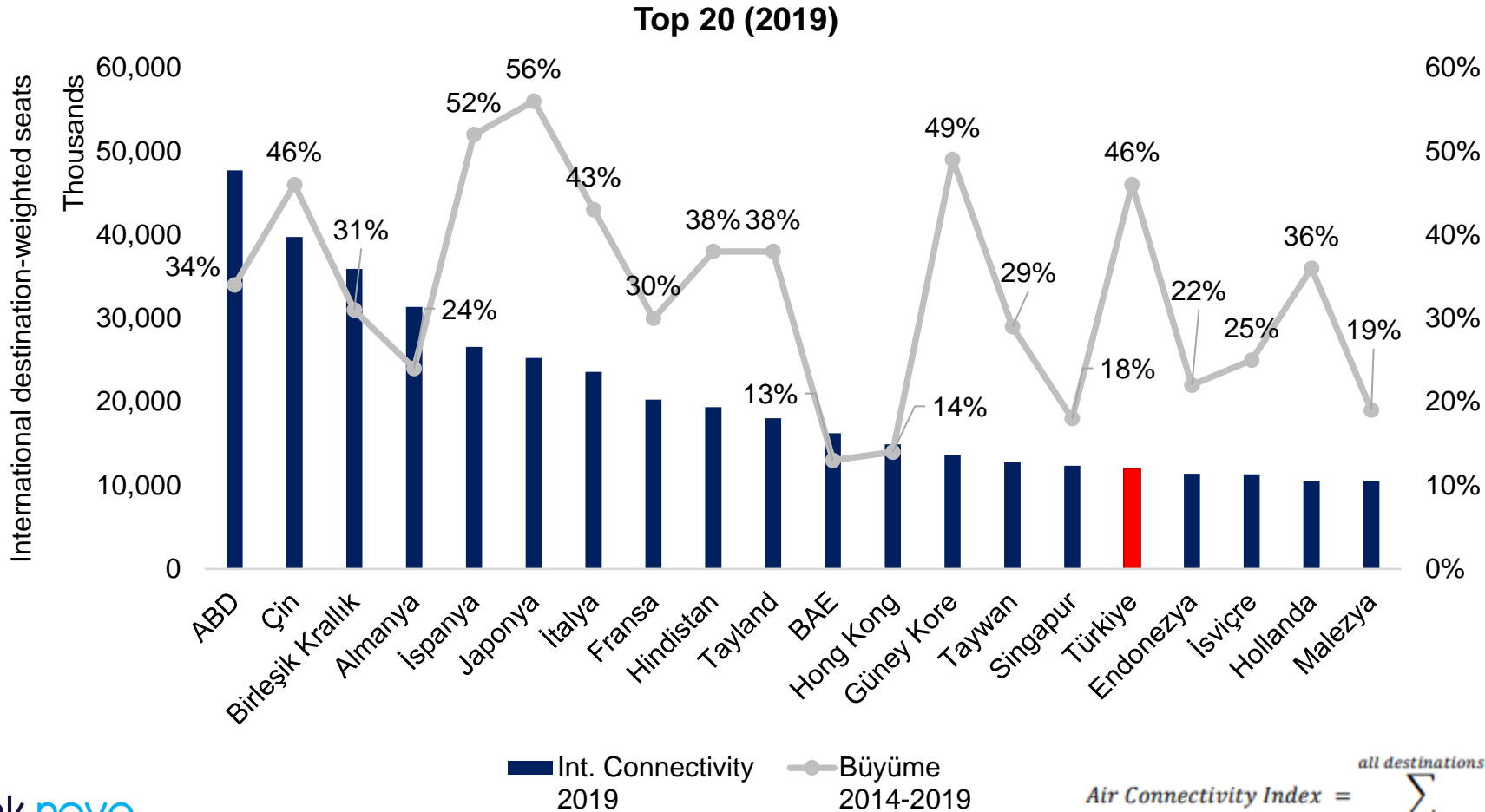
Havayoluyla yolcu taşımacılığında grup şirketlere bakıldığında ABD’li şirketler yerel yolcu hacmi sebebiyle ön planda yer almaktadır. Lufthansa Grup ise Avrupa’nın en büyük havayolu grubudur. THY dünyanın en büyük 15., Avrupa’nın en büyük 5. firmasıdır.

2019 Ranking	Grup / Şirket	Menşei	RPK 2019 (milyon)	Kapasite Kullanım Oranı 2019	Toplam Yolcu Sayısı 2019 (milyon)
1	American Airlines Group	ABD	388,174	84.6%	215.2
2	United Airlines Holdings	ABD	385,130	84.0%	162.4
3	Delta Air Lines Group	ABD	382,427	86.3%	204
4	Lufthansa Group	Almanya	296,511	82.5%	145.2
5	Emirates Airline	BAE	288,148	78.5%	56.2
6	IAG	BK / İspanya	285,745	84.6%	118.3
7	China Southern Air	Çin	284,921	82.8%	151.6
8	Air France-KLM	Fransa / Hollanda	263,499	87.9%	87.6
9	Air China Group	Çin	233,178	81.0%	115
10	China Eastern Holdings	Çin	221,557	82.0%	130.2
11	Southwest Airlines	ABD	211,334	83.5%	162.7
12	Ryanair	İrlanda	185,000	95.6%	148.6
13	Qatar Airways	Katar	170,463	71.5%	32.4
14	Aeroflot Group	Rusya	156,250	81.9%	60.7
15	Turkish Airlines	Türkiye	153,186	81.6%	74.3

Küresel Pazar Analizi

Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

IATA'nın Uluslararası Connectivity Index raporlamasında 2019'da Avrupa'dan BK ve Almanya başı çekerken, son 5 yılda en yüksek büyümeyi %56 ile Japonya yapmıştır. **Türkiye de 2014 – 2019 arası %46 oranında bir büyüme kaydetmiştir.** Ülkeler arası uçuş anlaşmaları ile karşılıklı uçulan nokta sayısının ve sıklığının artırılması bu endekste artışa yardımcı olacaktır.

Türkiye son 5 yılda uluslararası bağlantı oranını %46 oranında artırmış, Dünya'da 16., Avrupa'da ise 6.sıraya yükselmiştir.

THY Dünya'nın en çok ülkeye uçuş yapan havayolu şirketi olmasına rağmen hesaplamalarda uçuş sıklığı da dikkate alındığında Türkiye Birleşik Krallık, Almanya, İspanya, İtalya ve Fransa'nın ardından Avrupa'da 6.sıradadır.

Uçuş bağlantılarının artırılması, özellikle uzun rotalarda olmak üzere Türkiye'nin bu sektördeki ihracatına da olumlu yansıtacaktır.

Rekabet ve İyi Uygulamalar Analizi

Yolcu taşımacılığında öne çıkan ülkeler, iş dünyası ve turizmin gücünden faydalanma amacıyla sektörler arası işbirliklerine, uzun rotalarda uçuş imkanlarını ve uluslararası anlaşmaları artırarak aktarma merkezi konumlarını güçlendirmeye, havaalanları ve yer hizmetleri sektörleri ile birlikte yolcu deneyimini geliştirmeye odaklanmaktadır.

Küresel Pazar Analizi

Kritik Başarı Unsurları

Yolcu taşımacılığı sektöründe en iyi uygulamalara baktığımızda aşağıdaki başlıklar önem kazanmaktadır:

Havalimanları & Ulaşım Altyapısı

Bölgedeki trafiği yönetebilecek yüksek kapasiteli havalimanlarının olması
Havalimanı-şehir bağlantılarının gelişmiş olması

Ülkenin ekonomik ve ticari ortamı

Ülkenin uluslararası ticarete yeri
Devletin sektör gelişimine verdiği önem
Stabil ekonomik ortam

Bağlantılar / Transit Hub

Doğrudan ve dolaylı olarak pek çok havalimanı ve pek çok havayolu firmasıyla karşılıklı uçuşlar
Uzun rotalarda uçuş imkanları

Hizmette Verimlilik ve Yolcu Deneyimi

Verimliliği ve etkinliği destekleyen süreç ve teknoloji altyapısı (zamanında kalkış, minimum check-in ve check-out süreleri, bagaj performans, pasaport geçiş, güvenli taksi uygulamaları, vb.)

Pazara yakınlık

Yoğun nüfusun ve uçuşların yoğun olduğu bölgelere kısa sürede uçuş imkanı

İş ve Seyahat

Ülkenin turizm sektörü gücü ve cazibesi
Sağlık turizmi, eğitim ihracatı vb. yan sektörlerin gelişimi

Merkez Üs / Uçak Filosu

Global bir havayolu firmasının merkez üs olarak havalimanlarını kullanması
Bayrak taşıyıcı yanı sıra düşük maliyetli havayollarının da faaliyet göstermesi
Genç uçak filosu

Regülasyonlar

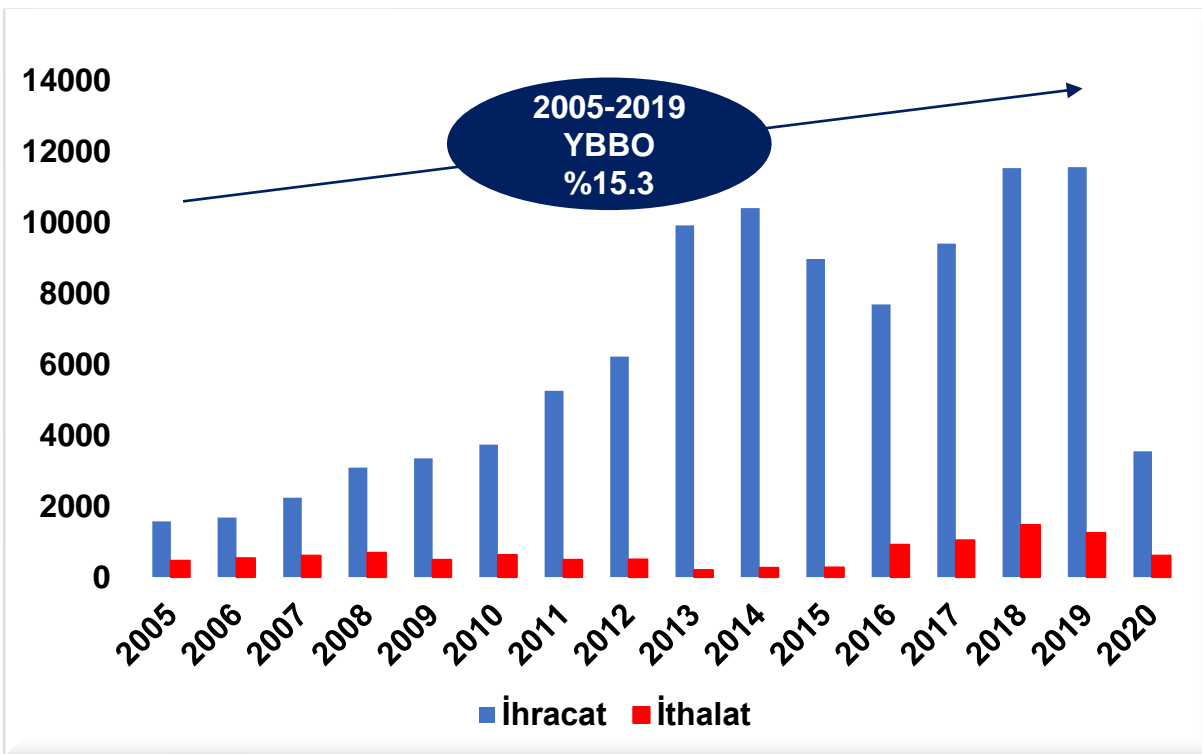
Ülkelerarası/uluslararası havayolu anlaşmalarının varlığı, yaygınlığı ve kapsamı

Yerel Pazar Analizi

Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Türkiye'nin yolcu taşımacılığı istatistiklerinde havayolu öne çıkmaktadır. Yolcu taşımacılığında **11.6 Milyar ABD Doları** ile en yüksek ihracat değerine ulaşılan 2019 yılında bu hacmin **%99.8'i** havayolu ile yolcu taşımacılığından gelmiştir.

Türkiye Havayolu Yolcu Taşımacılığı Dış Ticaret Hacmi (2005-2020)
Milyon USD

- Türkiye'nin havayolu ile yolcu taşımacılığı ihracatı son 15 senede sıçramalı bir büyüme gerçekleştirmiştir.
- 2005 yılında 1.6 Milyar ABD Doları seviyelerinde olan ihracat hacmi (ithalat 459 Milyon ABD Doları) **2014 yılına kadar %23 YBBO ile büyüyerek 10.4 Milyar ABD Dolarına ulaşmıştır.**
- **Bu dönemde (2011-2015 yılları arasında), Skytrax anketlerinde THY üst üste 5 kez Avrupa'nın en iyi havayolu şirketi seçilmiştir.**
- Havayoluyla yolcu taşımacılığı ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında küçük bir düşüş yaşasa da çabuk toparlanıp 2017 yılından itibaren tekrar yükselişe geçmiş ve **2019 yılında 11.5 Milyar ABD Doları ile zirve yapmıştır.**
- 2020 yılında pandeminin etkisiyle büyük oranda düşüş yaşayan ihracat hacmi **3.5 Milyar ABD Doları ile (ithalat hacmi 599 Milyon ABD Doları) 2009 yılındaki seviyelere dönmüştür.**

Yerel Pazar Analizi

Sektördeki Oyuncular

Türkiye'deki havayolu şirketlerine bakıldığında 4 şirketin öne çıktığı görülmektedir.

Yolcu Uçağı Sayısı	323	93	58	23
Yolcu Hacmi (Milyon)	74.2	29.9	10.9	3.4
Dış Hat Yolcu Hacmi (Milyon)	44	13.9	6.1	2.3
Uçuş Ülke, Şehir Sayısı	127 - 320	43 - 110	21 - 60	6 - 13
Uçuş Nokta Sayısı	325	113	60	13

Kaynak: Firma web siteleri

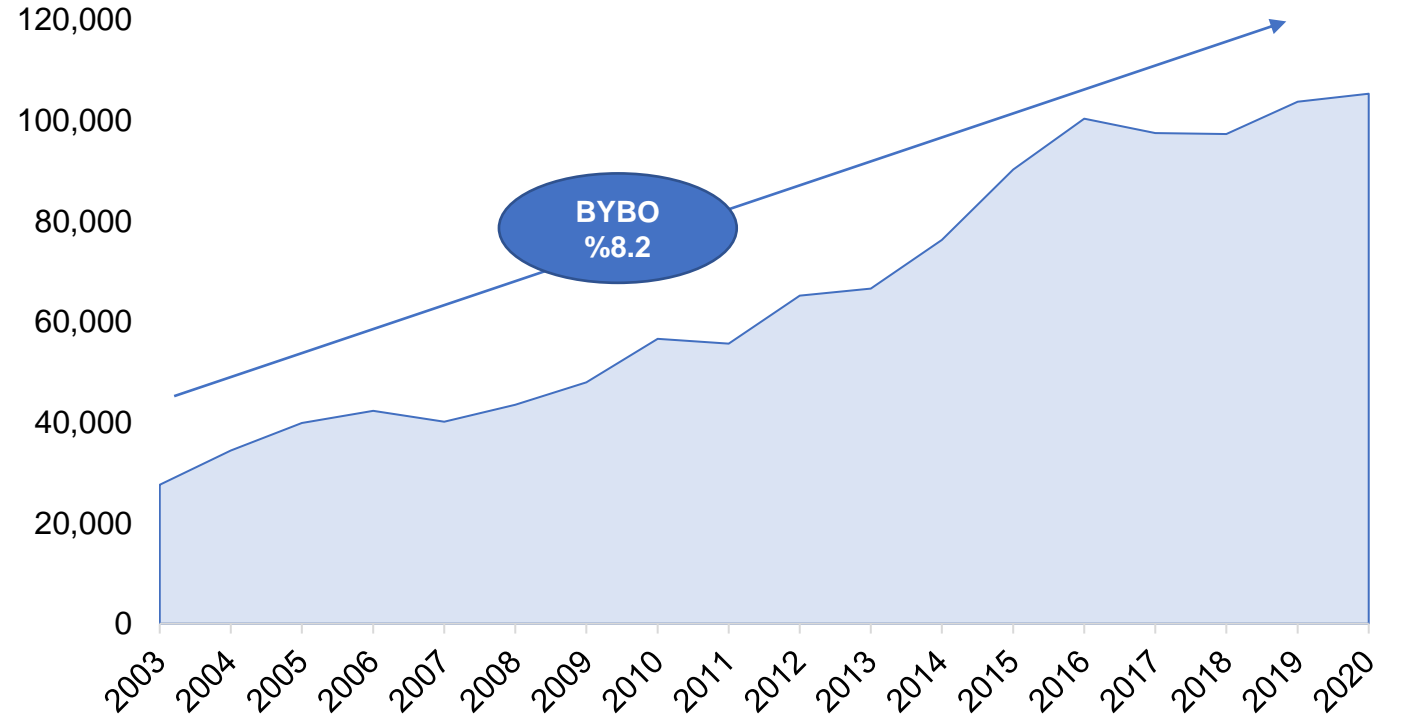
Yerel Pazar Analizi

Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Türkiye'nin yolcu uçağı filosu ve koltuk kapasitesi her geçen sene artış göstermiştir. Türkiye 2020 itibariyle toplam 523 yolcu uçağı ile 105.336 koltuk kapasitesine sahiptir.

Havayolu Şirketi	2017	2018	2019	2020
THY	293	294	308	323
PEGASUS	66	81	84	93
GÜNEŞ EXPRESS	52	46	53	58
ONUR AIR	24	27	27	23
ATLAS GLOBAL*	24	16	16	0
TURİSTİK HT	10	10	14	13
HÜRKUŞ	7	7	9	8
TAILWIND	5	5	5	5
TOPLAM	481	486	516	523

Türkiye koltuk kapasitesi gelişimi
Koltuk Adedi

* SHGM, iflas başvurusunda bulunan Atlas Global'in uçuşlarını 14 Şubat 2020 tarihinde durdurmuştur.
2017 için Borajet ve IHY İzmir verileri eklenmemiştir.
Kaynak: SHGM

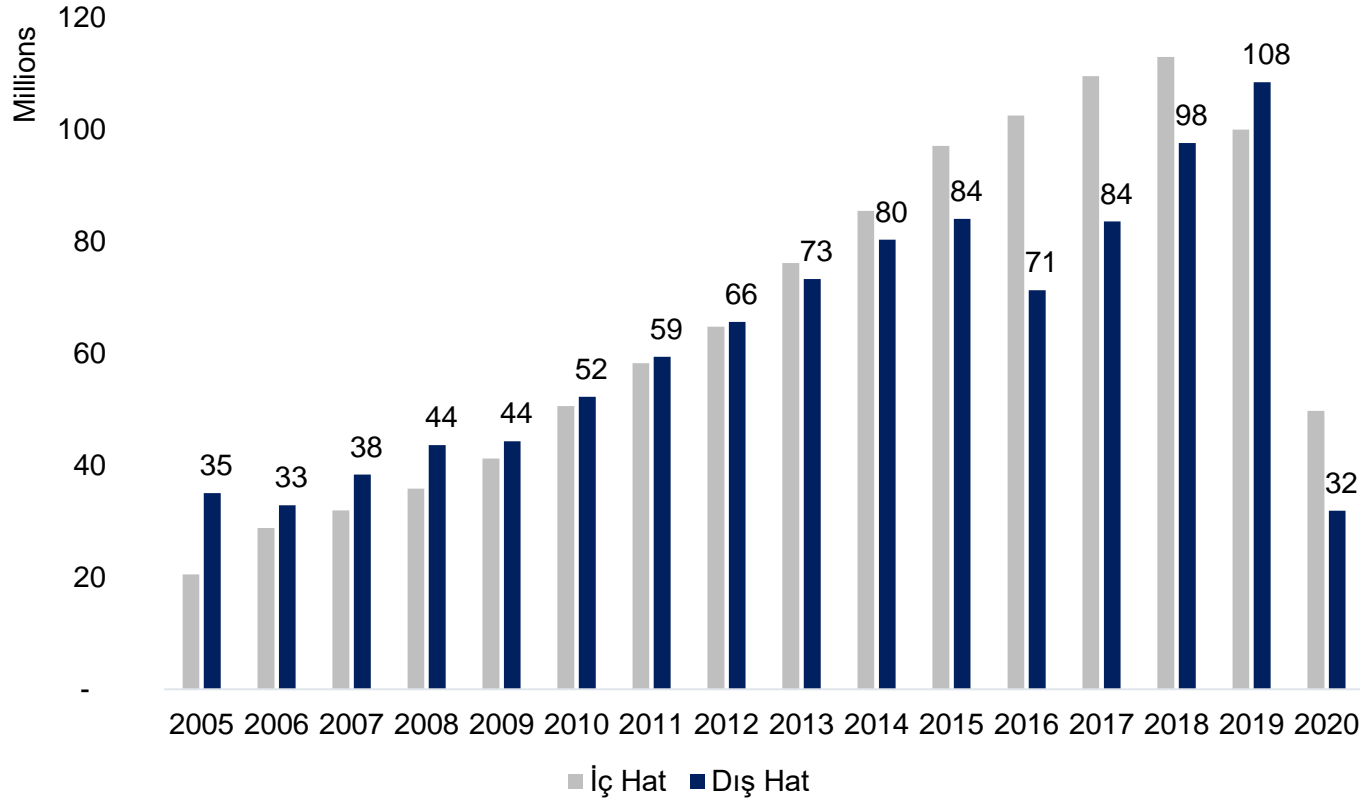
Yerel Pazar Analizi

Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Türkiye'nin dış hat yolcu taşımacılığı **2005-2019** yılları arasında yılda ortalama **%9'luk bir artış ile 108 Milyona ulaşmıştır**. Transfer yolcu hacmine bakıldığında ise **son 15 senede yaklaşık %25 gibi büyük bir oranda YBBO** yakalamıştır. Bölgede transfer hub'ı olarak öne çıkan ülkelerle kıyaslandığında, transfer hacminde gelişim potansiyeli bulunmaktadır.

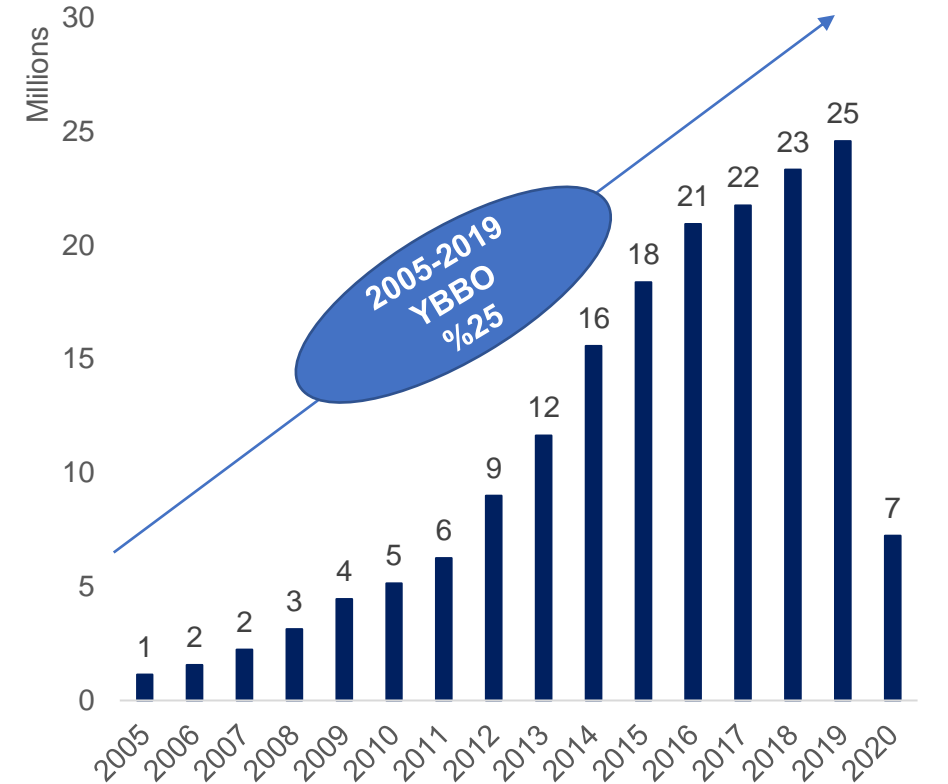
Türkiye toplam yolcu istatistikleri

Yolcu

THY transfer (dıştan dışa) yolcu istatistikleri

Yolcu

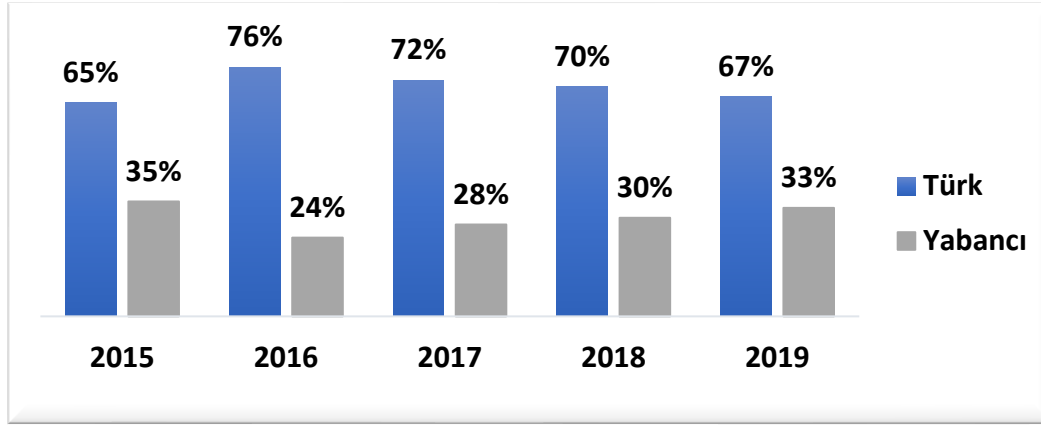

Yerel Pazar Analizi

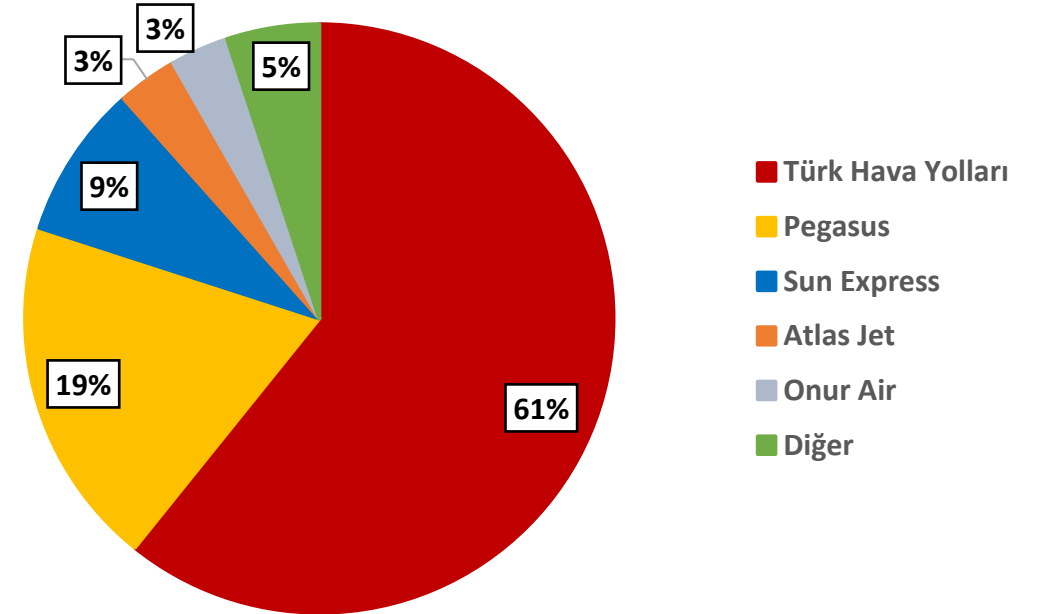
Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

108 Milyon olan dış hat yolcu taşımacılığında **yerli havayolu şirketlerinin payı %67 ile yüksektir**. Yabancı havayollarından bazıları da yurt dışı merkezli olup Türk şirkettir. Bu şirketlerin payı da düşünüldüğünde Türk ortaklı şirketlerin dış hat taşımacılığında payı daha da yükselmektedir.

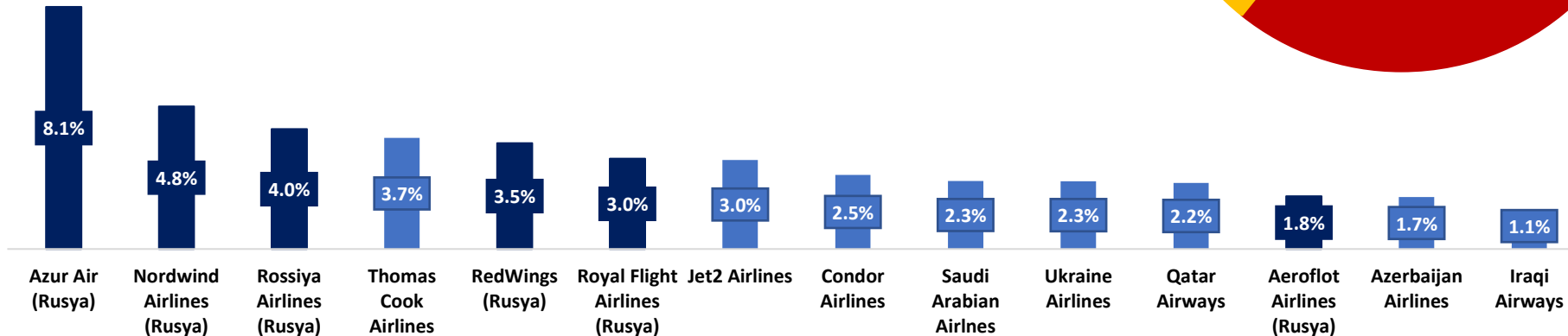
Türkiye Dış Hat Yolcu Taşımacılığında Türk ve Yabancı Şirketlerin Payları

Türkiye Dış Hat Yolcu Taşımacılığında Türk Şirketlerin Kendi İçlerindeki Payları

Türkiye Dış Hat Yolcu Taşımacılığında Yabancı Şirketlerin Kendi İçlerindeki Payları *

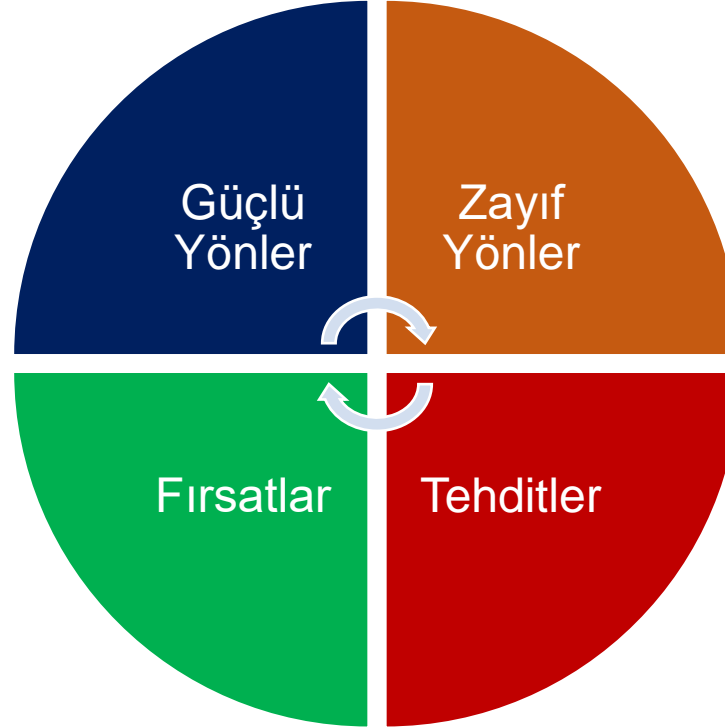
* 2019 yıllık uçak trafiği 3500 ve üzeri olan, toplam yolcu hacmi 16 milyon olan havayolu şirketlerinin verileridir. Geri kalan 20 milyonluk yolcu hacmi 227 farklı havayolu şirketi tarafından taşınmıştır.

Yabancı şirketlerin bir kısmı (ör: Azur Air) yurt dışı merkezli olup Türk şirkettir.

Türkiye'nin yolcu taşımacılığı ihracatının artırılması için uluslararası hava ulaştırma anlaşmalarının geliştirilmesi, uçuş bağlantısı ve sıklığının geliştirilmesi, havalimanlarına ulaşım imkanlarının geliştirilmesi, sektöre ilişkin mevzuat/yönetmelik güncellenmesi vb. konularda karar alma süreçlerinin kolaylaştırılması için Bakanlıklar bünyesinde Sivil Havacılık Sektör Temsilciliklerinin kurulması ve dijitalleşme ve otomasyon ile verimliliği ve yolcu deneyimini geliştirici uygulamaların devreye alınması önem taşıyacaktır.

- Havayolu yolcu trafiğinin yoğun olduğu bölgeler arası coğrafi konum
- Türkiye'nin turizm ülkesi olması ve dünya ticaretindeki yeri
- Bayrak taşıyıcı firmanın (THY) global bir oyuncu olması
- En çok ülkeye uçuş yapan havayolu şirketine sahip olunması (THY)
- Turquality vb markalaşma programları
- Bayrak taşıyıcı firmanın küresel havayolu işbirliği üyeliği (THY – Star Alliance)
- Güçlü yerel oyuncular olması ve ihracata katkısının yüksek olması

- İstanbul Yeni Havalimanı inşaatı ile kapasitenin artması
- Türkiye'nin turizm potansiyeli
- Yurt dışı eğitim hizmetleri, sağlık turizmi, eğlence ve kültür hizmetleri gibi sektörlerle işbirliği potansiyeli
- Bölgede hava taşımacılığına artan ilgi
- Uzak Doğu'daki artan hareketliliğin Avrupa'yı Uzak Doğu'ya bağlamak için ek transit hacim yaratması
- Yeni açılım sağlanabilecek ülkelerin varlığı

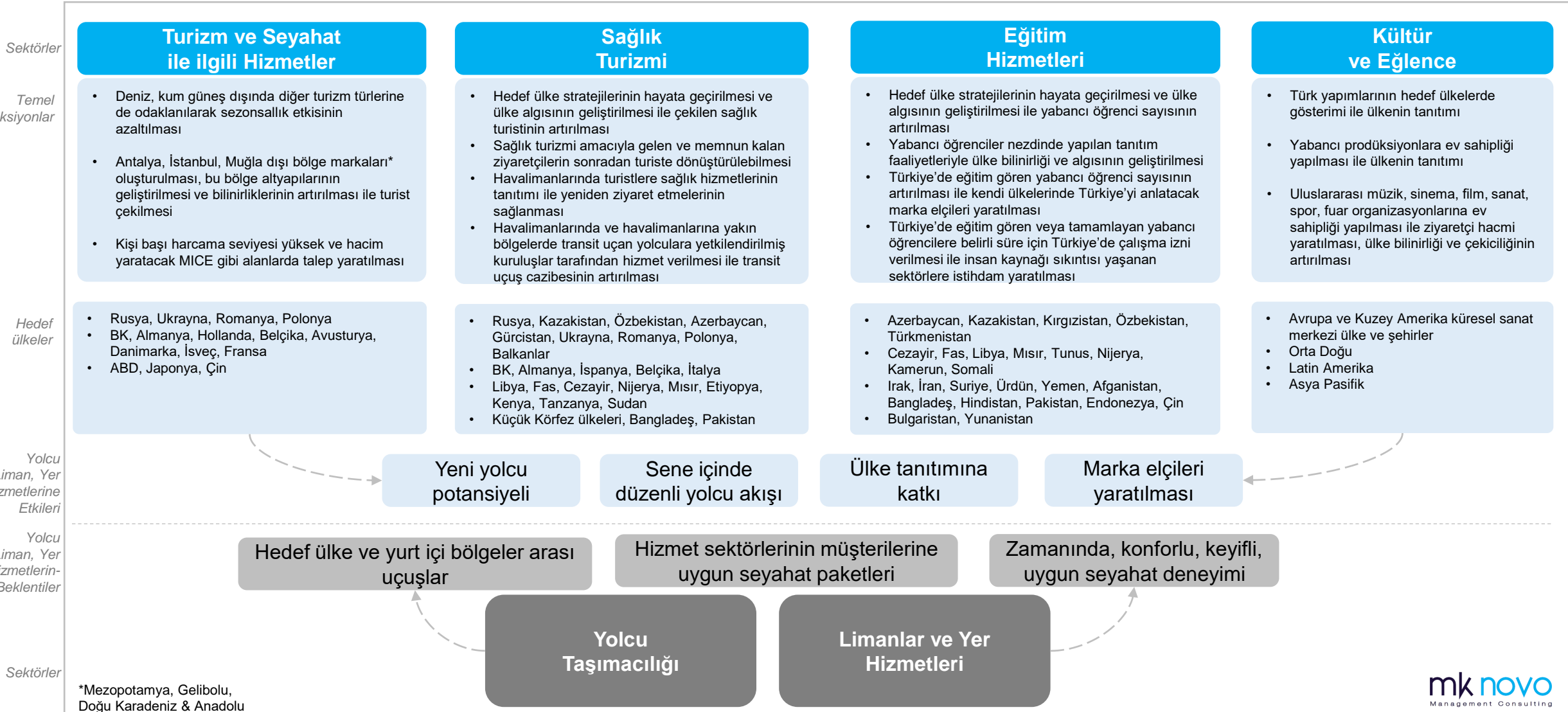

- Havalimanı altyapılarındaki eksiklikler
- Havalimanı – şehir ulaşım bağlantılarındaki (metro, tren) eksiklikler
- Havalimanı sonrası müşteri deneyiminin gelişim ihtiyacı (güvenli yabancı dil bilen taksi, vb.)
- Türkiye turizminin deniz turizmine dayalı olması sebebiyle yaşanan mevsimsellik
- Bölgedeki rakiplerle kıyaslandığında uzun rotalarda uçuş imkanının kısıtlı olması
- Son yıllarda ekonomik ve sosyal göstergelerdeki dalgalanma
- Türki Cumhuriyetler, Orta Doğu ülkeleri ve bazı AB ülkeleri ile sınırlı hava ulaştırma anlaşmaları
- Sektöre ilişkin mevzuat, yönetmelik güncellenmesi vb. konularda karar alma süreçlerinde gelişim ihtiyacı

- Covid-19'un yolcu taşımacılığına olumsuz etkisi ve ülkeler arası uçuş kısıtlamaları
- Bölgedeki yeni havalimanı yatırımları (Selanik-Yunanistan, Dubai-BAE, Doha-Katar)
- Bölgedeki siyasi istikrarsızlık ve iç karışıklıklar
- Döviz kurlarındaki dalgalanma ile TL'nin değer kaybı sonucunda maliyet artışı
- Asya-Pasifik bölgesinin dünya hava trafiği payındaki artışı
- Kullanılmayan frekans haklarının yabancı havayollarına fırsat yaratması

Yolcu Taşımacılığı Ekosistemi

Yolcu potansiyeli yaratmak için turizm, iş dünyası, sağlık turizmi, eğitim kurumları vb. sektörlerle işbirlikleri yürütülmesi ve ekosistemdeki tüm sektörlerin sinerji içinde hareket etmesi hizmet ihracatının toptan büyümesine yardımcı olacaktır.

KONUMLANDIRMA

Türkiye: Tüm seyahat türlerinde (tatil, iş, eğitim, sağlık, transit uçuşlar) konforlu, zamanında, güvenli ulaşım deneyimi

HEDEFLER

2025'te dış hat yolcu sayısını 130 Milyona, transfer yolcu sayısını 32 Milyona çıkarmak

İhracat hacmini 2025 yılında 15 Milyar ABD Dolarına çıkarmak

IATA Uluslararası Bağlantı Endeksi'nde şehirler bazında İstanbul'un yerini koruyup geliştirirken, ilk 20'ye İstanbul dışında bir şehir daha sokmak

ODAK ALANI

Hedef Ülkeler

- **Transit uçuşlarda:** Avrupa, Afrika ve Uzakdoğu'daki tatil ve iş merkezleri
- **Türkiye'ye uçuşlarda:** Turizm, sağlık, eğitim sektörlerinin hedef ülkeleri ile Türkiye'nin ihracat ortakları

İşbirliği Yapılacak Sektörler

- Turizm, Sağlık Turizmi, Eğitim, İş Dünyası, Finans, Limanlar ve Yer Hizmetleri, Kültür ve Eğlence

Hedef Kurumlar

- Hedef ülkelerdeki büyük küresel firmalar, havalimanı işletmecileri, havayolu şirketleri, yerel & global turizm acenteleri, devlet kurumları

STRATEJİK AKSIYONLAR

Ülke Cazibesinin Artırılması ve Turizmin Çeşitlendirilmesi

Uçuş Rotalarının Geliştirilmesi

Altyapı yatırımlarının tamamlanması

Transit hub konumunun güçlendirilmesi

Pazarlama Etkinliği ve Sektör İşbirlikleri

Rekabetçiliği Geliştirecek Uygulamalar ve Destek Mekanizmaları

Dijitalleşme ve Otomasyon: Operasyonel Verimlilik ve Yolcu Deneyimi

Yeşil Teknolojiler ve Sürdürülebilirlik

Bu sunum Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB) ve Yolcu Taşımacılığı alt sektör üyelerinin dahili kullanımı için hazırlanmıştır. Raporun veya rapor içerisinde yer alan herhangi bir analiz ya da sayfanın üçüncü taraflar ve / veya kamuoyu ile kısmi veya tam olarak paylaşılması ve ifşa edilmesi için HİB ve MK Novo'nun yazılı onayı gereklidir.

 Eclipse Maslak

**Sanatkarlar Sokak No:5 Kat:5 Sarıyer
34485 Maslak / İstanbul**

 +90 212 965 05 65

 +90 212 286 22 91

 www.mknovo.com.tr